

Verslag PACT 12 december 2019 - concept

Aanwezig

Bestuurders:

De heer M. (Martijn) van Gruijthuijsen, gedeputeerde Kennis en Talentontwikkeling - *voorzitter*
De heer B. (Boaz) Adank, vice-voorzitter Bestuur Regionaal Werkbedrijf/wethouder gemeente Breda
De heer W. (Wim) van den Boomen, bestuurder ZLTO
De heer K. (Kees) van Geffen, arbeidsmarktregio Noordoost-Brabant/wethouder gemeente Oss
De heer C. (Cor) van Gerven, voorzitter BVE-overleg / CvB KW1C, MBO Noord-Brabant)
De heer N. (Niek) Iversen, regiomanager West-Brabant & Zeeland UWV Werkbedrijf
Mevr. E. (Esmah) Lahlah, arbeidsmarktregio Midden-Brabant/wethouder gemeente Tilburg
De heer H. (Hans) Nederlof, CvB Fontys Hogescholen
De heer H. (Huib) van Olden, arbeidsmarktregio Noordoost-Brabant/weth. gem. 's-Hertogenbosch
Mevr. I. (Ivka) Orbon, directeur Brabant Advies
Mevr. M. (Marlie) van Santvoort, beleidsadviseur Brabant Advies /secretaris SER Brabant
De heer J-W (Jan Willem) Stad, Hoofd Economisch Beleid en Deelneming Provincie
Mevr. J. (Jeannet) Verhoeven, regiocoördinator CNV
Mevr. B. (Beatrijs) Wijnberg, regiomanager Noordoost-Brabant UWV Werkbedrijf
De heer T. (Thomas) Zwiers, voorzitter Bestuur Regionaal Werkbedrijf/ weth. gemeente Moerdijk

Ambtelijk:

De heer A. (André) van Gils, secretaris Pact Brabant
De heer R. (Rob) Koolen, beleidsadviseur arbeidsmarkt provincie Noord-Brabant
Mevr. J. (José) van Rosmalen, beleidsadviseur arbeidsmarktbeleid provincie Noord-Brabant
Mevr. B. (Bernie) Spronk, secretariaat Pact Brabant
De heer P-M (Pieter Marijn) van der Velden, communicatie Pact Brabant

Afwezig:

De heer R. (Ron) van Baden, FNV – regieleider Collectief Zuidoost-Nederland
De heer R. (Ronald) Bakker, arbeidsmarktregio Midden-Brabant/wethouder gemeente Waalwijk
Mevr. E. (Ellen) Kroese, directeur VNO-NCW Brabant Zeeland
De heer L. (Lars) van der Hoorn, directeur V/d Hoorn Buigtechniek, bestuurder VNO-NCW
De heer S. (Stijn) Steenbakkers, arbeidsmarktregio Zuidoost-Brabant/wethouder gemeente Eindhoven

c.c. lid agenda en stukken:

De heer P. (Peter) Smit, districtsmanager UWV Midden Oost Brabant & West-Brabant-Zeeland
De heer F. (Frank) Tuerlings, projectleider hoger onderwijs en kennis provincie Noord-Brabant
Mevr. N. (Nicole) Kievits, UWV regio Eindhoven-Helmond

1. Opening en mededelingen

Gedeputeerde Martijn van Gruijthuijsen heet allen hartelijk welkom. De berichten van verhindering worden gemeld. Wethouder Lahlah en dhr. Van den Boomen voegen zich iets later bij de vergadering. Mw. Orban zal rond 10.30 uur aansluiten i.v.m. haar presentatie bij agendapunt 5

De agenda is conform voorstel akkoord.

2. Conceptverslag bestuurlijk overleg 11 juli 2019

Het verslag wordt ongewijzigd en met dank vastgesteld.

- Afspraken n.a.v. de schriftelijke consultatieronde

Het Pact neemt kennis van de toelichting op de gemaakte afspraken en huidige stand van zaken.

1) *Afspraak 'onderwijsvernieuwing'*: Naar aanleiding van de behandeling in het Bestuurlijk Pact van 11 juli j.l. is op 12 september een overleg geweest. Betrokken hierbij zijn Ellen Kroese en Anne Deelen (beide VNO/NCW), Peter van Ierland (MBO Brabant), Frank Tuerlings en Marion de Rooij (beide provincie) en secretaris André van Gils. De secretaris zal de uitkomst van dit overleg alsnog naar dit Pact terugkoppelen.

2) *Afspraak 'Benutten arbeidsreserves'*: Met het voorstel (*Uitbreiding werkgroep met ambassadeur VNO-NCW en expert Breed Perspectief. Inspiratiedag in juni 2020*) is iedereen akkoord gegaan. Een werkgroep is samengesteld, bestuurlijke betrokkenen zijn Esmah Lahlah en Jeannet Verhoeven; zij krijgen enige ambtelijke ondersteuning. De werkgroep start begin 2020 en heeft voor de werkzaamheden enig 'loopvermogen' meegekregen van de Provincie.

3) *De afspraak projectvoorstel VNO-NCW als opvolging 'persoonlijke beelden'* sluit op voorgaand voorstel aan, en betreft het aanstellen van de 'ambassadeur' sociaal ondernemen onder de paraplu van VNO-NCW, die bij bedrijven goede voorbeelden ophaalt en deze met andere werkgevers deelt. Pact-bestuurders hebben kanttekeningen meegegeven aan VNO-NCW voor de verdere uitwerking/versterking van het voorstel.

4) Brief Pact Brabant inzake Regiofinanciering

De brief met oproep tot bundeling van geldstromen van het Rijk is - voorzien van de logo's van een meerderheid van de Pact-leden - vanuit dit Pact verstuurd. Een antwoord op de brief is nog niet binnen, wel heeft de secretaris contact gezocht met het ministerie om te vragen hoe dit initiatief is ontvangen. Mw. Wijnberg merkt op dat UWV bij nader inzien de brief wel mee had mogen ondertekenen, en dat UWV in elk geval de boodschap in de brief ondersteunt.

3. Provinciaal Actieplan Arbeidsmarktbeleid 2020 – 2023

De provincie is momenteel bezig met het vormgeven van haar beleid voor de komende jaren. Het plan is toegelicht door Jan Willem Stad. De Pactleden hebben er met dank kennis van genomen.

De presentatie kort samengevat:

Het Actieplan is aan de ene kant een voortzetting van eerder in gang gezet provinciaal beleid (o.a. actieagenda hoger onderwijs) en gebaseerd op uitkomsten uit onderzoeken. Aan de andere kant ligt het zwaartepunt expliciet op talent. Aantrekken, behouden, benutten en ontwikkelen van talent zijn leidend. We zien nog te veel talent vertrekken uit Brabant. Een speerpunt in het actieplan is het MKB en het onderwijsveld meer met elkaar te verbinden (hybride onderwijsvormen, modulair onderwijs). Het Actieplan Werken aan talent in Brabant beschrijft de hoofdlijnen van het beleid, geeft de richting van de aanpak aan voor de komende 4 jaar. Na formele bekrachtiging door de Staten (planning maart) gaat de provincie met partners buiten aan de slag, vanuit het motto: als provincie maken we het mogelijk maar alleen samen met partners is het realiseerbaar. De ambitie is Brabant te maken tot de 'place to be' voor talenten. Voorts de balans vinden onafhankelijk van conjunctuurgevoeligheden in vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Daarvoor mensen weerbaar maken om te kunnen anticiperen op schommelingen, hen wendbaar maken, rekening houdend met veelomvattende

technische en technologische ontwikkelingen. In de arbeidsmarktregio's en Brainport gebeurt al veel op het gebied van talentontwikkeling en talentbehoud en we kunnen van elkaars methodieken leren. Voorts is een denktank van studenten opgezet, wat frisse inzichten oplevert. Rol provincie is te faciliteren om de goede initiatieven te verbreden en daarbij de focus aan te brengen op talent ontwikkelen en -behouden. Bij de lobbyagenda naar het Rijk toe vervult het Pact een belangrijke rol. Vanuit zuidoost is de wens om conform de indeling van het Rijk als twee aparte arbeidsmarktregio's te worden erkend (Helmond-De Peel en Zuidoost-Brabant); de Provincie wil dit inwilligen en bekijkt wat het in financiële zin betekent.

De vraag wordt gesteld hoe als provincie en Pact-partners talentontwikkeling in het bedrijfsleven te beïnvloeden. Hierop worden voorbeelden van methodieken genoemd die helpen om talenten de weg te laten vinden naar het Brabantse bedrijfsleven, zoals stages, vouchers, werkplaatsen voor studenten e.d. Daarnaast moet met de sociale partners gekeken worden hoe 'een leven lang ontwikkelen' verder te brengen dan enkel projecten. Het vereist meer urgentiegevoel ontwikkelen bij m.n. medewerkers tot mbo-niveau wiens beroepen dreigen te verdwijnen. C. van Gerven licht toe dat het initiële onderwijs nu reeds het bedrijfsleven meer de school binnenhaalt, maar ook andersom zal het bedrijfsleven meer de samenwerking moeten zoeken met het onderwijs. Hij refereert aan de oude 'bedrijfsscholen' en de wens om die nieuw leven in te blazen. Bijvoorbeeld maakt KW1C opleidingen samen met Enexis zodat kennis en vaardigheden behouden blijven. Kern van het vraagstuk is wie (onderwijs, werkgever, werknemer) zich eigenaar voelt van een leven lang ontwikkelen, daar ontstaan de initiatieven.

De partners worden door de voorzitter uitgenodigd om in korte bewoording te reageren op het provinciaal plan. *Reacties:*

- ZLTO: goed het bedrijfsleven zo dicht mogelijk bij scholen te betrekken. Gezien de veranderingen in de agrarische sector ook bezien hoe arbeidsmigranten bij dit verhaal te betrekken.
- UWV onderschrijft het belang van een goede aansluiting bij de 5 arbeidsmarktregio's en het voornemen als provincie de goede initiatieven daar te versterken. Oplossing voor huidige mismatch tussen werklozen en arbeidsmarkt vraagt om een andere aanpak, meer op vaardigheden dan op functies selecteren en andere taalgebruik dat beter aansluit bij het arbeidspotentieel. Dat provincie breed oppakken.
- Arbeidsmarktregio NO Brabant omarmt het accent van de provincie op een leven lang ontwikkelen; deze opgave staat reeds in hun strategische werkagenda, willen met de HBO's en ROC's in hun omgeving die slagen gaan maken. Daaraan ook toevoegen hoe continuïteit in opleidingen voor zowel jongere als oudere studenten te waarborgen ook bij laagconjunctuur. Daarnaast niet economie als belangrijkste pijler zien, maar juist koppelingen maken met andere beleidsvelden.
- MBO: doelgroep MBO niet alleen jongere maar steeds meer ook de oudere studenten. Afgelopen jaar al veel geïnvesteerd in Kennispact MBO Brabant en de vruchten daarvan worden nu zichtbaar. Als Brabantse MBO scholen het aanbod zo goed en breed mogelijk op elkaar afstemmen en meer anticiperen op de behoefte in de markt.
- Regio Midden-Brabant onderschrijft het actieplan en het (gezamenlijk op te pakken) speerpunt op innoverende verbindingen tussen onderwijs en het bedrijfsleven.
- CNV onderschrijft het actieplan, wijst erop dat Nederland nu voornamelijk in sectoren is ingedeeld terwijl de regio's steeds belangrijker worden, meent dat het urgentiebesef en eigenaarschap bij werkgevers en werknemers in cao's nadrukkelijk aan bod moeten komen. Wijst

voorts op het bredere, maatschappelijke belang van sociale innovatie, en voor alle doelgroepen, ook niet-werkenden.

- Fontys: Ook in het hbo wordt op allerlei manieren steeds meer de verbinding met het bedrijfsleven gezocht. (bv. mindlabs in Tilburg). Voor de bekostiging van praktijkgerichte onderzoeken worden met het Ministerie gesprekken gevoerd; ingeschat wordt dat middelen beschikbaar komen. De noodzaak van meer flexibilisering van het onderwijs onderkent nu ook het Ministerie hoewel het trage processen zijn.
- Regionaal Werkbedrijf-Breda: Het vertrekpunt 'een leven lang ontwikkelen' is goed maar zowel het onderwijs als het bedrijfsleven worstelt met de vraag hoe er concreet handen en voeten aan te geven. Mist in het actieplan de koppeling met de economische situatie in de regio's en de afstemming tussen de regio's rekening houdend met krimpgebieden. Adviseert als aanvulling op het actieplan om met een vergelijkbaar plan als 'Perspectief op werk' voor Brabant te kijken hoe barrières te beslechten.
- Regionaal Werkbedrijf-Moerdijk: Vraagt naast aandacht voor talentontwikkeling van de provincie bijzondere aandacht voor punt 10 in de presentatie; het ontsluiten van de arbeidsreserve door het benutten van onbenut arbeidspotentieel.
- SER Brabant hoopt op een vertaling van dit actieplan vanuit dit Pact in concrete handvatten. Adviseert de provincie een flinke rol te pakken bij het organiseren van bedrijvenmarkten bij onderwijsinstellingen (hbo, universiteit en mbo) alwaar studenten in contact worden gebracht met Brabantse bedrijven.
- Dhr. Koolen noemt als zorgpunt de enorme terugloop van leerlingenaantallen in het mbo, de gevolgen daarvan voor het bedrijfsleven en de druk die het zet op behoud van de onderwijsinfrastructuur.
De relatie economie en demografische ontwikkelingen (vergrijzing en leegloop gebieden) wordt wel in het actieplan meegenomen, licht dhr. Stad toe. Beklemtoond wordt dat behoud van de onderwijsstructuur in de krimpgebieden van groot belang is om verdere leegloop te voorkomen. Dhr. Van Gerven bepleit (gezien de tanende keuze bij leerlingen voor praktijkopleidingen) om praktijkgerichte delen aan het onderwijsprogramma van Havo toe te voegen zodat die jongeren meer kansen hebben op de arbeidsmarkt.

De gedeputeerde dankt voor de inbreng, concludeert gezien de reacties op het actieplan ook aan deze tafel dat de vraagstukken complex zijn, en spreekt af dat ook met de input uit de Tafel van 100 er verder mee aan de slag wordt gegaan. Dankt ook voor de grote deelname van de Pact-partners bij dit congres dat vanuit dit Pact is georganiseerd.

4. Eerste uitkomsten Congres 'de tafel van 100'

Mw. Van Rosmalen vervangt de secretaris en schetst de opbrengst van het congres en de vervolgstappen. Het is weer de bedoeling om als Pact tot een werkplan voor 2020 te komen waarin de prioriteiten voor het komende jaar inzichtelijk zijn.

Zowel bij het individu, het MKB als het onderwijs blijkt telkens de hoofdteuner: men kan het niet alleen/zelf, het moet toch in een structuur en systeem worden opgenomen. Bij het individu klinkt zelfregie door maar tegelijkertijd omgeven met veel kanttekeningen. En de vraag is voor de groepen aan de zijlijn of beeldvorming hun toekomst bepaalt of hun kwaliteiten. Ook het MKB heeft een structuur en systeem nodig waarbinnen in dialoog met medewerkers naar nieuwe vormen van ontwikkelen wordt gezocht. Een bedrijf moet zich fysiek en mentaal daarvoor openstellen en

samenwerken met andere bedrijven. Dat geldt ook voor het onderwijs dat de verbinding zoekt met het bedrijfsleven bij het blijvend ontwikkelen van talent. Voor elke partner (individu en drie O's) is er een eigenstandige verantwoordelijkheid, maar het welslagen ligt in de verbinding: individueel niveau, organisatieniveau, regionaal niveau, landelijk niveau.

Thema's voor 2020:

1. Modernisering onderwijs (doorzetten!!)
2. Organiseren relatie werkgever-werknemer (Pact als aanjager?!)
3. Versterk de publieke uitvoering, o.a. Werkbedrijf

Eigenaarschap en commitment van alle partners van dit Pact is wezenlijk om stappen te kunnen zetten. Afstemming zal worden gezocht met de prioritaire aandachtsgebieden die door de partners bij het vorige agendapunt zijn aangegeven.

5. Presentatie van het rapport: 'Sector en regio in samenspel. Naar een betere match van vraag en aanbod op de Brabantse arbeidsmarkt'

<https://www.brabantadvies.com/publicaties/publicaties-2019/advies-sector-en-regio-in-samenspel/>

Wie kan aan welke knoppen draaien om de mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te verminderen of op te lossen? Op basis van deze centrale vraag heeft Brabant Advies in opdracht van de Provincie een rapport uitgebracht waarin het samenspel tussen sectoren en regio's wordt geschetst, en daarnaast aandacht is voor de rol van de provincie en het Pact.

Mw. Orbon, directeur van BrabantAdvies, heeft de bevindingen van Brabant Advies toegelicht waar het Pact met dank kennis van heeft genomen. Bij de discussie over de invulling van het arbeidsmarktbeleid wordt tevens het rapport SEOR betrokken.

In het onderzoek van Brabant Advies is in retrospectief gekeken naar 4 sectoren in de periode 2008-2019: Zorg en welzijn, de bouw, de financiële dienstverlening en de ICT, sectoren die onderling erg verschillen, en met verschillende dynamieken qua organisatiestructuur en netwerk. W.b. de invloed van regelingen en plannen (bijv. Asscher middelen) was de generieke conclusie dat er niet één panacee is voor alle sectoren en dat sectorplannen veeleer vanuit een regionale insteek beter in te vullen zijn. Ontnuchterende conclusie uit het onderzoek:

1. Dé arbeidsmarkt bestaat niet, de knoppen evenmin. Primaire actie ligt bij de arbeidsmarktregio's.
2. Regio en sector: Per sector zijn er vele spelers op de arbeidsmarkt: lokaal, regionaal, sectoraal, landelijk. Maatwerk is nodig nog veel is te winnen in het samenspel. Relevantie van regionaal arbeidsmarktbeleid neemt toe. Kwaliteit van het netwerk is belangrijk om adaptief op ontwikkelingen in te spelen. Kansen liggen bij financial engineering.

M.b.t. het provinciaal handelingsperspectief adviseert Brabant Advies:

- a. richting geven (in samenhang met andere beleidsvelden)
- b. proces en netwerk faciliteren (niet institutionaliseren, formaliseren, maar door slim verbinden; als partij met mandaat in de arbeidsmarktregio's)
- c. (financieel) mede mogelijk maken (mobilisatiekracht provincie).

De rol van Pact Brabant: het advies is om met elkaar te zoeken naar een lerende, adaptieve strategie, kijken waar de hiaten zitten o.b.v. informatie en data delen, kennis van de projectenstroom met oog voor de langere termijn trends en ontwikkelingen. De vraag is of partners met elkaar dit overleg belangrijk willen maken en zich er ook eigenaar van voelen.

O.b.v. dit rapport en het rapport van SEOR wordt de vraag op tafel gelegd hoe te komen van instituties naar inhoud en hoe meer impact te organiseren. De voorzitter informeert bij de partners voor welk deel men zich eigenaar voelt, hoe invulling te geven aan de samenwerking, voor welk deel

van het totale beleid. Vervolgens ook de rol van Pact Brabant bezien als systeem voor deze samenwerking. Taak provincie is volgens mw. Orbon om zonder direct belang te overzien of de juiste partijen aan tafel zitten en o.b.v. gelijkwaardigheid.

Reacties op de vraag hoe men als partner invulling wenst te geven aan de samenwerking:

- De arbeidsmarktregio's zijn nu anders georganiseerd, met andere netwerken en andere accenten. Dat maakt het lastig om gezamenlijk en generieke lijnen uit te zetten. Bestuurders voelen zich eigenaar van het programma van hun eigen arbeidsmarktregio. Dat maakt het lastig om tot een provinciaal perspectief te komen. De provincie zou 'dienstbaar' en 'tussen de linies' moeten opereren.
- Bezien hoe juist de krachten te benutten van de arbeidsmarktregio's ook al zijn die verschillend georganiseerd. Zoek naar de toegevoegde waarde van wat er al is.
- De mismatch van het onderwijs met het beroepsonderwijs houdt verband met een onvoldoende goed beroepsbeeld bij leerlingen. Daarop investeren bijv. d.m.v. open dagen bij bedrijven voor 15-16-jarigen. Daarnaast speelt nog steeds het imago probleem van het vmbo- en mbo-onderwijs, hoewel daarin nu een kentering merkbaar is. Belang van dit Pact kan zijn het beïnvloeden van de lokale en landelijke politiek om sneller en flexibeler met onderwijsprogramma's in te spelen op de vraag vanuit de diverse sectoren. De ervaring is echter dat het onderwijsstelsel nogal behoudend is. Te overwegen is om naast de lobby binnen het systeem als Pactpartners buiten de bestaande structuur en regelgeving oplossingen te zoeken.
- Blijkbaar kunnen we als Pact wel acteren als er sense of urgency is. De oproep vanuit UWV is om als platform het signaal van een crisis in aantocht op te pakken en slagkracht te organiseren.

Reacties op de vraag hoe partners de samenstelling, het doel, de onderwerpen en het aantal overleggen van dit Pact beoordelen:

- Advies van dhr. Van Olden aan de gedeputeerde in zijn streven om daadwerkelijke impact te realiseren: Organiseer executiekracht op 2 thema's, wat mij betreft Een leven lang ontwikkelen en een crisisaanpak. Focus, maak daarin het verschil en stuur daarop qua middelen. Dit Pact is hiervoor niet ingericht. Vraag daarom aan de 5 arbeidsmarktregio's met welke personen deze klus te doen; bekijk in samenspraak met mbo op welke 2 of 3 punten de slagkracht nodig is en organiseer dat op provinciaal niveau. Het levert genoeg op om de lobby-agenda van de gedeputeerde richting het Rijk te vullen.
- Andere partners kunnen zich vinden in dit voorstel met wat aanvullingen, zoals: Hoe als provincie vanuit de inhoud en niet vanuit de klassieke subsidierelatie zorgdragen voor meer focus en gezamenlijk eigenaarschap vanuit de arbeidsmarktregio', hoe te komen tot een doe-agenda vanuit de bestaande infrastructuur in de regio's. Als provincie het lerend vermogen ophalen: wat werkt goed in bepaalde regio's en hoe dat breed en sneller te delen (faciliterende, verbindende rol). Door wie ons laten inspireren? Genoemd wordt Curio (beroepsopleiding in West-Brabant).

Mw. Orbon biedt aan om als Brabant Advies mee te denken over de verdere uitwerking en geeft aan dat ook Marc van der Meer graag bereid is hiervoor zijn input te geven. Als aanbeveling tot slot te kijken hoe dit Pact te organiseren als een platform, een soort hub/netwerk, om de energie en de focus te stimuleren.

6. Ontwikkelingen bij de partners

De Pact-partners delen met elkaar ontwikkelingen in hun regio/achterban die voor andere partners relevant kunnen zijn.

- Dhr. Olden biedt aan de strategische regio-agenda van zijn arbeidsmarktregio te delen met de andere regio's.
- Mw. Verhoeven meldt de ontwikkeling bij CNV zich meer regionaal te organiseren.
- Mw. Wijnberg meldt dat UWV in gesprek is met ministerie van SZW over doorontwikkeling van een bredere publieke dienstverlening waarvoor de eerste stappen gezet worden bij het regionale UWV werkbedrijf. Het betekent een verandering van haar functie en werkgebied, zo ook voor collega Iversen. Zij zullen als manager arbeidsmarkt mogelijk meer in de hun toebedeelde arbeidsmarktregio's bestuurlijk kunnen acteren.
- Dhr. Van den Boomen meldt dat ZLTO het keurmerk flexwonen toegekend heeft gekregen waarmee ze goede en controleerbare huisvesting voor het arbeidspotentieel in de agrarische sector nastreven.
- Dhr. Van Gerven deelt mee dat het mbo in het kader van de flexibilisering en leven lang ontwikkelen nu de mogelijkheid heeft om i.p.v. een volledig diploma ook certificaten af te geven voor deel- en praktijkopleidingen.

7. Rondvraag

Mw. Wijnberg vraagt om Nicole Kievits (collega Eindhoven-Helmond) toe te voegen aan de verzendlijst voor de stukken van het Pact (Nicole.Kievits@uwv.nl), waarvan acte.

De voorzitter richt tot slot een woord van dank en overhandigt een bloemetje aan José van Rosmalen die voor de laatste keer deelneemt aan dit Pactoverleg omdat zij deze maand met pensioen gaat. Hierna sluit hij de bijeenkomst.

Het eerstvolgende bestuurlijke PACT-overleg staat gepland op **donderdag 13 februari 2020, 09.30-11.30 uur, Provinciehuis.**